

Ehdotus A 2000/UVN
Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Mietintö, joka koskee jäsenehdotusta tasa-arvoisemmasta ilmastopolitiikasta

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että luodaan mekanismi parhaiden käytäntöjen säännöllistä keräämistä varten YK:n ilmastopuotesopimuksen (UNFCCC) tasa-arvosuunnitelman (GAP) toimeenpanon tukemiseksi Pohjoismaissa.

että järjestetään korkean tason kokouksia ja seminaareja, joissa keskustellaan tasa-arvon sisällyttämisestä ilmastopolitiikkaan sekä Pohjoismaiden kokemuksista, toimista, haasteista ja käytänteistä.

että sisällytetään tasa-arvonäkökulma hakuprosessiin ilmastopolitiikan ja vihreän siirtymän hankkeissa.

Taustaa

Raportti [A review of the Nordic implementation of the UNFCCC Gender Action Plan](#)¹ antaa kuvan siitä, miten Pohjoismaat ovat toimeenpanneet YK:n ilmastopuotesopimuksen (UNFCCC) tasa-arvosuunnitelman (GAP), jonka tavoitteena on sisällyttää tasa-arvonäkökulma ilmastotoimiin.

Raportin mukaan edistysaskeleita ja esteitä voidaan tunnistaa viidellä painopistealueella: kapasiteetin rakentaminen, sukupuolten välinen tasapaino ja johtajuus, yhteenkuuluvuus, sukupuolietoinen toimeenpano sekä seuranta. Raportissa on myös mainittu esteitä, kuten puutteellinen poliittinen priorisointi ja osaaminen, sukupuolianalyysien puuttuminen ja teknisten ratkaisujen ylikorostaminen, mikä saattaa syrjäyttää ilmastotyön sosiaaliset aspektit. Raportti sisältää esimerkkejä hyvistä käytänteistä, kuten Islannin pakollinen sukupuolietoinen budjetointi ja Ruotsin ohjelma tasa-arvon sisällyttämisestä valtion viranomaisten toimintaan.

Raportin mukaan ymmärrys tasa-arvon ja ilmastokysymysten välisestä yhteydestä vaihtelee pohjoismaisten päätöksentekijöiden keskuudessa. Vaikka naisten edustus ilmastotyössä on kasvanut, sukupuolten välistä epätasapainoa esiintyy erityisesti STEM-ammateissa, toisin sanoen luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja

¹ <https://www.norden.org/en/publication/review-nordic-implementation-unfccc-gender-action-plan>

matematiikan osaamista vaativilla aloilla. Pohjoismaiden onnistuminen tasa-arvon sisällyttämisessä ilmastostrategioihin vaihtelee maiden välillä. Jotkut maat ovat toteuttaneet sukupuolitietoisien budjettien ilmastosuunnitelmissa, toisilta se taas puuttuu. Myös systemaattisessa seurannassa tasa-arvon sisällyttämisestä ilmastopolitiikkaan on puutteita.

Lopuksi raportissa annetaan Pohjoismaille suosituksia siitä, miten ne voivat parantaa toimiaan tasa-arvon sisällyttämisessä ilmastopolitiikkaan. On ehdotettu mm. kansallisten strategioiden kehittämistä, resurssien ja kapasiteetin vahvistamista sekä koordinoitua tiedon jakamisen lisäämistä maiden välillä.

Tasa-arvo on yksi [neljästä monialaisesta näkökulmasta](#)², jotka sisältyvät Pohjoismaiden Visio 2030:een maailman kestävimmästä ja integroituneimmasta alueesta. Se tarkoittaa, että kaikissa päätöksissä, budjeteissa ja suunnitelmissa pitää huomioida tasa-arvonäkökulma. Siten raportin vaatimusten ja suositusten toteuttaminen on entistä tarkoituksenmukaisempaa.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta haluaa jatkaa ehdotuksen käsittelyä, koska sitä pidetään kansallisesti, pohjoismaisesti ja kansainvälisesti tärkeänä. Ehdotus vastaa Pohjoismaiden neuvoston kansainvälistä strategiaa ja valiokunnan työalojen tavoitteita sekä korostaa sitä, miksi valiokunnan on tärkeää osallistua COP- ja CSW-kokouksiin ja muihin tasa-arvoon, sosiaaliseen kestävyteen ja kestäviin yhteiskuntiin liittyviin tapahtumiin ja toimiin kansallisesti, Pohjoismaissa ja kansainvälisesti.

Pohjoismaiden neuvosto on hyväksynyt tasa-arvoista ilmastopolitiikkaa koskevan suosituksen A 1958/UVN, ja nyt käsiteltävä ehdotus tukee ja konkretisoi Pohjoismaiden halua edistää YK:n tavoitteita pohjoismaisessa kontekstissa.

Ehdotuksessa tarkastellaan myös edustuskysymyksiä. Naiset ovat huomattavasti aliedustettuina ilmasto- ja ympäristöalan päätöksenteossa. Tutkimusten mukaan miehillä ja naisilla on yleisesti erilaiset mieltymykset ja kulutustottumukset, ja valiokunnan mielestä alalla tulisivat käynnistää aloitteita, jotta ilmastopolitiikassa ei syntyisi sosiaalisia ja tasa-arvovirheitä.

Tasa-arvoinen ilmastopolitiikka on vihreän siirtymän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kulmakivi, ja valiokunta pitää tasa-arvoa edellytyksenä kestävyys- ja tasa-arvoagendan toteutumiselle Pohjoismaissa ja kansainvälisesti.

² <https://www.norden.org/fi/information/yhdessa-kestavan-kehityksen-tasa-arvon-seka-lasten-ja-nuorten-puolesta>

Valiokunta katsoo, että ehdotus on hyvin arvokas ja luo pohjoismaista hyötyä, sillä se liittyy suoraan vihreää ja sosiaalisesti kestävää Pohjolaa koskevaan *Visio 2030:een*.

Tältä pohjalta valiokunta haluaa jatkaa tasa-arvoisempaa ilmastopolitiikkaa koskevan ehdotuksen käsittelyä.

Konservatiivinen ryhmä ja Vapaa Pohjola esittävät varauman, joka koskee ehdotuksen käsittelyn jatkamista.

Kööpenhaminassa 25. helmikuuta 2025

Anna-Kristiina Mikkonen (sd.)

Eva Biaudet (r.)

Eva Lindh (S)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)

Tobias Drevland Lund (Rødt), Norja

Truls Vasvik (A)

VARAUMA

Konservatiivinen ryhmä on samaa mieltä siitä, että on tärkeää sisällyttää tasa-arvonäkökulma ilmastotyöhön.

Siksi onkin hienoa, että tasa-arvo on ollut osa YK:n ilmastopimusta vuodesta 2001 ja että asia nostetaan esiin pysyvänä asiakohtana osapuolikouksissa. Tasa-arvonäkökulman on oltava jatkuvasti läsnä, ja Pohjoismaiden on erityisesti nykyaikana oltava vahva ääni tasa-arvotyön puolesta kaikilla politiikan aloilla, erityisesti ilmastopolitiikassa. Tässä yhteydessä on syytä korostaa parlamentaarisen edustuksen merkitystä COP:n ja CSW:n kaltaisissa korkean tason kokouksissa. Pohjoismaiden parlamentaarikoilla on nimittäin tärkeä rooli kunnianhimoisen ja menestyksekkään tasa-arvotyön lähettäjänä.

Myös Pohjoismaissa ilmastopolitiikan tasa-arvotyötä on kehitettävä. Katsomme kuitenkin, ettei ole syytä jatkaa jäsen ehdotuksen käsittelyä. Uuden mekanismin luomisen sijasta tulisi vahvistaa ja kehittää olemassa olevia yhteistyömuotoja. Luotamme myös siihen, että Pohjoismaiden ministerineuvosto jatkaa tasa-arvonäkökulman edistämistä ja valtavirtaistamista tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kööpenhaminassa 25. helmikuuta 2025

Annette Holmberg-Jansson (MSÅ)

Johan Hultberg (M)

Maaret Castrén (kok.)

Tone Wilhelmsen Trøen (H)

VARAUMA

Vapaa Pohjola suhtautuu kriittisesti ehdotukseen sisällyttää tasa-arvonäkökulma pohjoismaiseen ilmastopolitiikkaan. Mielestämme ilmastopolitiikassa tulisi keskittyä konkreettisiin ympäristö- ja energiapolitiisiin ratkaisuihin sen sijaan, että siitä tehdään ideologisen politiikan väline.

Emme ole nähneet näyttöä siitä, että sukupuolinäkökulman sisällyttäminen ilmastotyöhön johtaisi parempiin tuloksiin. Päinvastoin pelkäämme, että tarpeettomat vaatimukset sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta päätöksentekoprosesseissa voivat johtaa byrokratiaan ja erityisosaamisen rajoittamiseen ilmastoon liittyvissä aloitteissa.

Edellä mainituista syistä johtuen Vapaa Pohjola ei halua jatkaa ehdotuksen käsittelyä.

Kööpenhaminassa 25. helmikuuta 2025

Mikkel Bjørn (DF)